

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Johdanto

Suomen tavoite on nostaa tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot neljän prosentin osuuteen BKT:sta vuoteen 2030 mennessä. T&K-investoinneilla tavoitellaan kestävästä talouskasvun vauhdittamista, kilpailukykyä vahvistamista sekä tuottavuuden kasvua, sekä uskallusta ja osaamista maailmanluokan tutkimuskysymysten ratkaisemiseksi niin tieteellisessä kuin soveltavassa tutkimuksessa. Lisäksi tavoitellaan elinkeinoelämän ja yhteiskunnan uudistumista sekä sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävästä kasvusta, joka vahvistaa julkista taloutta ja mahdollistaa hyvinvointiyhteiskunnan toimintojen rahoittamisen. Viime kädessä päämääränä on yhteiskunnan hyvinvoinnin lisääntyminen.

Tausta

Nyt lausuttavana oleva suunnitelma on järjestyksessään toinen lain valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksesta vuosina 2024-2030 (1092/2022) 3 § mukainen valtion T&K-rahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma. Ensimmäinen suunnitelma julkistettiin parlamentaarisen TKI-työryhmän 2022 loppuraporttina 1.3.2023 (Valtioneuvoston julkaisuja 2023:13). Lausuttavana olevassa suunnitelmassa esitetään valtion T&K-rahoituksen käytön päälinjaukset vuosille 2025-2032, TKI-järjestelmän nykytila ja järjestelmää koskevat tavoitteet sekä T&K-toiminnan rahoituksen päälinjaukset. Varsinaiset valtuuksien ja määrärahojen lisäykset ja kohdennukset tehdään osana normaalia valtion talousarvioprosessia. Suunnitelma ohjaa ministeriöitä ottamaan toiminnassaan ja talousarviovalmistelussaan huomioon suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ja linjaukset. Suunnitelma on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriön asettamassa laaja-alaisessa työryhmässä. Ministeriöt asettivat lokakuussa 2023 suunnitelman valmistelua varten laaja-alaisen työryhmän. Suunnitelman valmistelua on johtanut tutkimus- ja innovaationeuvosto.

Tavoitteet

Lausuntokierroksella pyydetään kommentteja suunnitelmaan, sen linjauksiin sekä näkökulmia suunnitelman seurantaan.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään jättämään Lausuntopalveluun. **Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi pyydetään, että lausunnonantajat vastaavat mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnön lopussa olevien kysymysten mukaisesti.**

Lausunnon antaakseen lausunnonantajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. Viranomaisen, jolla on käytössä VAHVA-asianhallintajärjestelmä, tulee viedä lausuntonsa lisäksi VAHVAAan. Lausunto on mahdollista antaa myös sähköpostitse lähettämällä lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön kirjaamoon (kirjaamo.okm(at)gov.fi). Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/24846/2023.

Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja valtioneuvoston hankeikkunassa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö eivät maksa palkkiota lausunnoista.

Aikataulu

Lausunto T&K-rahoituksen monivuotisesta suunnitelmasta pyydetään toimittamaan **viimeistään perjantaina 24.5.2024.**

Lausuntopyyntö on julkaistu 8.5.2024

Valmistelijat

Mahdollisiin lausuntopyyntöön liittyvissä kysymyksissä voi olla yhteydessä opetusneuvos Riina Vuorento, opetus- ja kulttuuriministeriö riina.vuorento@gov.fi johtava asiantuntija Harri Länsipuro, työ- ja elinkeinoministeriö harri.lansipuro@gov.fi

Linkit

<https://okm.fi/hanke?tunnus=OKM028:00/2023>

Liitteet:

[Luonnos - valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma.pdf](#)

Jakelu:

Aalto-yliopisto
Ahvenanmaa
Akava ry

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry
Ammattiliitto Pro
Business Finland
Centria-ammattikorkeakoulu
CSC – Tieteen tietotekniikan keskus
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Elintarvikevirasto Evira (Ruokavirasto)
Etelä-Karjala
Etelä-Karjalan liitto
Etelä-Pohjanmaa
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus, kirjaamo, PL 156, 60101 Seinäjoki
Etelä-Pohjanmaan liitto
Etelä-Savo
Etelä-Savon ELY-keskus, kirjaamo, PL 164, 50101 Mikkeli
Etelä-Savon maakuntaliitto
Geologian tutkimuskeskus
HAAGA-HELIA ammattikorkeakoulu
Helsingin yliopisto
Helsinki
Humanistinen ammattikorkeakoulu
HUS
Hämeen ammattikorkeakoulu
Hämeen ELY-keskus, kirjaamo, PL 29, 15141 Lahti
Hämeen liitto
Högskolan på Åland
Ilmatieteen laitos
Insinööriliitto IL ry
Itä-Suomen yliopisto
Itä-Uusimaa
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Jyväskylän yliopisto
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
Kaakkois-Suomi ELY-keskus, kirjaamo, PL 1041, 45101 Kouvola
Kainuu
Kainuun ELY-keskus, kirjaamo, PL 115, 87101 Kajaani
Kainuun liitto
Kajaanin ammattikorkeakoulu
Kanta-Häme
Karelia-ammattikorkeakoulu
Kaupan liitto
Kemianteollisuus
Keski-Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus, kirjaamo, PL 250, 40101 Jyväskylä
Keski-Suomen liitto
Keski-Suomi
Keski-Uusimaa
Keskuskauppakamari
Kuntaliitto
Kymenlaakso

Kymenlaakson Liitto
Lab-ammattikorkeakoulu
Lapin ammattikorkeakoulu
Lapin ELY-keskus, kirjaamo, PL 8060, 96101 Rovaniemi
Lapin liitto
Lapin yliopisto
Lappeenrannan–Lahden teknillinen yliopisto LUT
Lappi
Laurea-ammattikorkeakoulu
liikenne- ja viestintäministeriö
Luonnonvarakeskus
Länsi-Uusimaa
Lääketeollisuus
maa- ja metsätalousministeriö
Maanmittauslaitos
Maanpuolustuskorkeakoulu
Metsäteollisuus
OAJ
oikeusministeriö
Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun yliopisto
Palta
PIA
Pirkanmaa
Pirkanmaan ELY-keskus, kirjaamo, PL 297, 33101 Tampere
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaa
Pohjanmaan ELY-keskus, kirjaamo, PL 131, 65101 Vaasa
Pohjanmaan liitto
Pohjois-Karjala
Pohjois-Karjalan ELY-keskus, kirjaamo, PL 69, 80101 Joensuu
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaa
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, kirjaamo, PL 86, 90101 Oulu
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savo
Pohjois-Savon ELY-keskus, kirjaamo, PL 2000, 70101 Kuopio
Pohjois-Savon liitto
Poliisiammattikorkeakoulu
Professoriliitto
puolustusministeriö
Päijät-Häme
Päijät-Hämeen liitto
Sailab
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Satakunnan ELY-keskus, kirjaamo, PL 266, 28101 Pori
Satakunta
Satakuntaliitto
Savonia-ammattikorkeakoulu
Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Sisäministeriö

Sivistystyönantajat ry
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suomalainen Tiedeakatemia
Suomen Akatemia
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Suomen Tiedeakatemit
Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry
Suomen ympäristökeskus SYKE
Suomen yrittäjät
Svenska handelshögskolan
Svenska Tekniska Vetenskapsakademierna i Finland STV
Säteilyturvakeskus STUK
Taideyliopisto
Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampereen yliopisto
Tekniikan Akateemiset TEK
Teknillisten Tieteiden Akatemia TTA
Teknologian tutkimuskeskus VTT Oy
Teknologiateollisuus
Tekstiili ja Muoti
Terveystieteiden tutkimuslaitos THL
Terveysteknologiat
Tieteellisten seurain valtuuskunta TSV
Tieteentekijöiden liitto
Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Turun ammattikorkeakoulu
Turun yliopisto
Tutkimuksen vaikuttavuuden tukisäätiö
Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet
Työterveyslaitos
ulkoministeriö
Ulkopoliittinen instituutti
Uudenmaan ELY-keskus, kirjaamo, PL 36, 00521 Helsinki
Uudenmaan liitto
Vaasan ammattikorkeakoulu
Vaasan yliopisto
Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Vantaa ja Kerava
Varsinais-Suomen ELY-keskus, kirjaamo, PL 236, 20101 Turku
Varsinais-Suomen liitto
Varsinais-Suomi
ympäristöministeriö
Yrkeshögskolan Arcada
Yrkeshögskolan Novia
Åbo Akademi
Ålands landskapsregering

Lausunnonantajan lausunto

Pohjois-Savon liiton lausunto (24.5.2024)

aluekehitysjohtaja Satu Vehreävesa

aluekehityspäällikkö Heikki sirviö

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Suunnitelmassa esitetyt tavoitteet ovat kannatettavia, joskin kaipaavat tuekseen vankemman vision siitä, millaiseksi suomalainen yhteiskunta kaksoissiirtymän edetessä muodostuu; tarvitaan talouden kokonaisvaltaisen muutoksen hahmottamista koko Suomen mittakaavassa, ml. aluetalouksien kytkeytyminen kansantalouden kokonaisuuteen ja maailmantalouteen. Sinänsä suunnitelman linjaukset ovat olennaisia asetetun TKI-tavoitteen saavuttamisen kannalta.

Suunnitelmassa TKI-toiminnan tilannekuvasta ja kehittämisestä puhutaan koko Suomen tasolla, tuomatta esille eri maakuntien välillä vallitsevia eroja TKI-volyymissä. Suomen tasapainoinen kehitys edellyttää vahvaa yrityslähtöistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa eri puolilla maata. Suunnitelmassa tulisikin huomioida myös alueiden erilaiset lähtökohdat paremmin ja nostaa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi koko Suomen ja sen erilaisten alueiden TKI-toiminnan kasvu.

Suunnitelmassa ei ole huomioitu myöskään riittävästi Suomen mikro -ja pk -valtaista yritysrakennetta. Tällä hetkellä TKI-toiminnan aloittaminen on monen pienen yrityksen näkökulmasta haasteellista. Tämän yrityskentän aktivointi vaatii erityistoimia.

Kansalliset ja yhteiskuntaa ja huoltovarmuutta tukevat ratkaisut jäävät melko yleiselle maininnalle.

Tarve lisätä rahoitusta olemassa olevia kanavia hyödyntäen on oikein tunnistettu. Hyvinvointialueiden ja yliopistosairaaloitten kytkeminen osaksi TKI-toiminnan kansallista kokonaisuutta vaatii erityishuomiota ja mm. niiden TKI-rahoituksen lainsäädännöllisen aseman tarkastelua.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

Tulemme huomioimaan suunnitelmassa asetetut tavoitteet omassa ohjelma- ja kehittämistyössämme - ottaen huomioon maakuntamme painopisteet.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Pienyritysvaltaisilla alueilla on tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa. Tätä yhteistyötä tulee edistää ylimaakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Business Finlandin rahoituksen kohdentamisessa tulee kiinnittää huomiota PK-yritysten tarpeisiin ja rahoituksen saatavuuteen. Business Finlandin myöntämiä rahoituksia ei ole

kyetty riittävästi hyödyntämään Itä-Suomessa. Tarvitaan selkeitä toimenpiteitä sekä uudenlaista yhteistyötä:

1. BF:n läsnäoloa ja aktiivista toimintaa itäisen Suomen maakunnissa lisätään, kuten maakunnat ovat vedonneet. Itäisen Suomen näkyvyyttä Invest In Finland -toiminnassa parannetaan.
2. Jokaiseen Itäisen Suomen maakuntaan resursoidaan BF:n oma asiakkuuspäällikkö tai alueyhdyshenkilö. Tulostavasti alueyhdyshenkilö tuntisi alueen yritysten kehittämispotentiaalin ja -tarpeet, tarjoaisi sparrausapua ja tukisi ohjelmatyötä.
3. BF:n ohjelmien suunnittelussa huomioidaan paremmin alueilla toimivien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus esim. ELYn rahoituksen kanssa.
4. Kansallisen innovaatiopolitiikan ja aluetason välistä yhteistyötä koordinoidaan ja ohjataan selkeämmin ja valtion T&K-toiminnan yksiköitä vahvistetaan Itäisessä Suomessa.

Suunnitelmaluonnoksessa on todettu, että ammattikorkeakoulujen mahdollisuutta saada kilpailtua tutkimusrahoitusta Business Finlandin kautta, parannetaan. Tällä tulee olemaan vaikutusta myös yritysten TKI-aktiivisuuteen, sillä ammattikoreakoulut TKI-ympäristöineen toimivat yritysten rajapinnassa.

Kansallisista yhteistyömalleista ja ekosysteemeistä; ongelmana on ollut toiminnan pirstaleisuus ja epäjatkuvuus, esim. hanketyyppisen ja riittämättömän rahoituksen seurauksena. Tarvitaan pitkäjänteistä rahoitusta ja yhdenmukaista toimintamallia.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**

Pienyritysvaltaisilla alueilla on erityisen tärkeää, että pienet yritykset pääsevät mukaan yhteistyöhön suuryritysten, veturiyritysten ja tutkimuslaitosten kanssa ja tätä kautta mukaan kilpailtuun rahoitukseen. Koko Suomen osaaminen ja kyvykkyydet on otettava käyttöön. Yritysten TKI-investointien kasvattaminen edellyttää koko Team Finland-verkoston toimijoiden jalkatyötä yritysten parissa. BF:n ohjelmien suunnittelussa tulee huomioida paremmin alueilla toimivien yritysten tarpeet ja ohjelmien yhteensopivuus esim. ELYn rahoituksen kanssa. Itäisen Suomen näkyvyyttä Invest In Finland -toiminnassa tulee parantaa, sillä investoinnit tuovat tyypillisesti mukanaan uutta teknologiaa ja pääomia.

- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Rahoitusta ja toimenpiteitä tulee suunnata yrityksille koko maassa. Tällä hetkellä esimerkiksi Business Finlandin rahoituksesta huomattavan suuri osuus suuntautuu pääkaupunkiseudulle. Onkin erittäin hyvä, että luonnoksen sivulla 11 todetaan, että T&K-toiminnan vahvistamisessa on tärkeää ottaa huomioon alueiden erilaiset tarpeet ja että kansallisten ja alueellisten kehittämistoimien yhdensuuntaisuuden myötä luodaan edellytyksiä myös kansainväliseen yhteistyöhön. Business Finlandin rahoitusinstrumenttien tulisi olla helposti saavutettavissa ja hyödynnettävissä erityisesti mikroyrityksille ja pienille pk-yrityksille. Lisäksi eri rahoitusvälineiden mitoitusta ja käytön laajuutta on hyvä tarkastella ja tarvittaessa reagoida kysyntään, esimerkkinä hyvän vastaanoton saanut innovaatioaseteli.

Suunnitelmaluonnokseen tulisi kirjata tavoitteeksi, että Business Finlandin läsnäoloa ja aktiivista toimintaa alueilla lisätään. Alueilla tulisi resursoida Business Finlandin oma alueyhdyshenkilö, joka tuntee alueen yritysten kehittämistarpeet, tarjoaa sparrausapua ja tukee ohjelmatyötä.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**

T&K-osaajien määrän kasvuun tarvitaan enenevässä määrin myös kansainvälisiä osaajia. Kansainvälisten T&K-osaajien houkuttelu ja heidän jäämisensä Suomeen esimerkiksi tohtorintutkintojen suorittamisen jälkeen edellyttää, että Suomi on houkutteleva vaihtoehto osaajille. Korkeakoulutettujen väestöosuuden kasvattaminen ja keinot, jotka edistävät ulkomaisten korkeasti koulutettujen jäämistä alueelle ovat tarpeen varsinkin, kun tiedetään alueen väestörakenteen ikääntymisen aiheuttamat haasteet osaavan työvoiman saatavuudelle.

- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Yleisesti, huomio tutkijanuriin on perusteltu. Korkeatasoinen perustutkimus on innovatiivisen soveltavan tutkimuksen tarpeellinen edellytys. Osaajapulan kannalta tutkijanuriin panostaminen Suomessa on kansainvälisen rekrytoinnin kannalta erittäin tärkeä kilpailukykytekijä.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**

On olennaista tunnistaa alueelliset vahvuusalat, joihin tarvitaan valtion avustusta. Alueelliset infrastruktuurit palvelevat alueen yrityksiä niiden kehittämistoiminnassa, mikä tukee yritysten vahvempaa TKI-toimintaa ja kansainvälistä verkottumista.

- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- **EU:n T&K-yhteistyö**

Maakunnan älykkään erikoistumisen kärkialojen strategiset valinnat toimivat pohjana TKI-panosten tehokkaalle kohdentamiselle. Yhteiskäyttöiset TKI-ympäristöt (yliopistot, ammattikorkeakoulut, tutkimuslaitokset ja yritykset) tukevat yritysten pääsyä kv-verkostoihin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnassa. vastaavasti yhteiskäyttöympäristöjen kautta oppilaitoksilla ja tutkimuslaitoksilla on mahdollisuus päästä yritysten kv-verkotoihin ja -kumppanuuksiin.

- **Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö**

Kv-rahoituksen saaminen edellyttää korkeasta tutkimuksen perustasosta huolehtimista.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

Heikkinen Erja
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Vuorento Riina
Opetus- ja kulttuuriministeriö